

Aantasting door houtborende insecten.

Houtborende insecten worden dikwijls aangetroffen in houten structurele bouwelementen, zoals in de kapconstructie op zolder. De vraatgangen van de larven kunnen de stevigheid van de constructie aantasten. Hun aanwezigheid vertaalt zich onder andere in de aanwezigheid van boormeel en uitvlieggenen van de volwassen insecten. Het aantreffen van een aantasting betekent echter niet onmiddellijk dat je moet bestrijden! Integendeel, het bestrijden van houtborende insecten is pas de laatste stap na een hele reeks maatregelen: eerst ga je voorkomen, blokkeren, opsporen en beperken.

Een bestrijding moet je vooral zien als een curatieve maatregel en werkt onvoldoende preventief. Daarom wordt een bestrijding pas efficiënt in combinatie met preventieve maatregelen zoals regelmatige controle en onderhoud van de dakbedekking en afvoeren, het behouden van een gezond binnenklimaat, het vermijden van opslag van minderwaardig hout zoals houten paletten, manden in wilgentakjes, kaphout, ...

WAT DOEN?

Monitoring

Ga altijd eerst na of de aantasting nog actief is. Dit kan via monitoring of het verder opsporen met [eenvoudige detectietechnieken](#). Hiermee kan de specifieke locatie, het [type insect](#) en de omvang van het probleem juister worden vastgesteld. Pas daarna kan je bepalen of een bestrijding zinvol is en welke bestrijding het beste resultaat zal opleveren.

Registratie van het aantal nieuwe uitvliegopeningen in detectiepapier.

Bestrijden

Het is niet eenvoudig om te definiëren wanneer een bestrijding noodzakelijk is. Als uit het monitoringstraject blijkt dat er jaar na jaar veel uitvliegopeningen bijkomen (bv. 5 of meer per balk), wordt bestrijding zinvol of noodzakelijk. Als er slechts enkele gaatjes bijkomen (bv. 1 of 2 per balk) is het niet steeds noodzakelijk te bestrijden. De aantasting kan immers ook gereduceerd of onder controle gehouden worden met bijkomende preventieve maatregelen zoals het drooghouden van de constructie, verhelpen van waterlekken, levend vangen van kevers, ...

Oppervlaktebestrijding met vloeibare insecticide.

Als de insecten blijven terugkomen, de oorzaak niet achterhaald kan worden en alle mogelijke preventieve maatregelen zijn uitgevoerd, dan is het tijd om ze te bestrijden. Ecologische methoden die veilig zijn voor mens en milieu, genieten de voorkeur. In het belang van latere generaties moeten we giftige stoffen vermijden. De meest courante bestrijdingsmethoden tegen houtborende insecten in houten structurele bouwelementen, zoals in de kapconstructie op zolder, worden weergegeven in [dit overzicht](#).

Dieptebehandeling met vloeibare insecticide (foto © Hoekstra).

Elk type insect vereist een andere aanpak naar bestrijding toe. Voor de meest voorkomende schadelijke houtborende insecten is een afzonderlijke bestrijdingsfiche opgemaakt:

- [grote klopkever \(*Xestobium rufovillosum* of grote houtwormkever\)](#)
- [kleine houtwormkever \(*Anobium punctatum* of kleine klopkever\)](#)
- [huisboktor \(*Hyloterpes bajulus*\)](#)

Een volledig overzicht van de te nemen stappen bij de vaststelling van houtborende insecten wordt weergegeven in [deze wegwijzer](#). Het is een handig hulpmiddel voor het zoeken van een geschikte methode maar geeft slechts een indicatie. Contacteer je monumentenwachter bij twijfel.

Registratieplaatje in de behandelde ruimte.

Nabehandeling

- Breng na de bestrijding een registratieplaatje aan bij de ingang van de behandelde ruimte waarop de datum, de gebruikte producten (en de werkzame stof van het product) en de naam van de uitvoerder vermeld staan. Dit is interessante informatie voor de opvolging alsook een waarschuwing voor bezoekers wanneer een insecticide op solventbasis wordt gebruikt.
- Blijf ook na een behandeling de activiteit door houtborende insecten monitoren. Het volledig elimineren van houtborende insecten in een complexe zolder kan zelden worden bereikt. Het is eerder een langdurig proces waarbij de focus ligt op het 'onder controle houden' door een combinatie van maatregelen gericht op voorkomen, blokkeren, opsporen, beperken en enkel indien nodig bestrijden.

Warmtebehandeling met hete lucht (foto's © PERSPECTIV architecten).

WANNEER / HOE VAAK?

Het bestrijden van houtborende insecten doe je niet na een eenmalige inspectie maar doe je enkel nadat je de specifieke locatie, het type insect en de omvang van het probleem hebt vastgesteld via monitoring.

Doorgaans volstaat een eenmalige bestrijding en volg je de situatie nadien nauwlettend op. Als uit het monitoringstraject na de bestrijding blijkt dat de aantasting niet afneemt, kan herhaling van de bestrijding nuttig zijn. Spreek eventueel je uitvoerder aan over de tienjarige garantie die meestal gegeven wordt bij een behandeling.

Zijn er vleermuizen of kerkuilen aanwezig? Behandeling van het hout kan alleen in de periode dat de dieren er niet verblijven. Contacteer de respectievelijke werkgroepen op www.natuurpunt.be of www.kerkuilwerkgroepvlaanderen.be om te bekijken welke periode het meest geschikt is.

WELKE ELEMENTEN?

Ga spaarzaam om met insecticiden, gebruik ze enkel lokaal en op plaatsen waarvan je zeker bent dat er nog actieve houtboorders zijn. Is lokaal gebruik niet mogelijk, kies dan bij voorkeur voor non-toxische methoden zoals een warmtebehandeling met hete lucht of de zuurstofarme methode (anoxie).

Zuurstofarme methode - anoxie.

WIE?

- In eigen beheer: oppervlaktebehandeling met insecticiden, bij twijfel kan je advies vragen aan je monumentenwachter.
- Gespecialiseerde firma: dieptebehandelingen, warmtebehandeling met hete lucht of de zuurstofarme methode (anoxie).

Tijdens de reguliere inspecties heeft Monumentenwacht de nodige aandacht voor insectenaantastingen, ook op moeilijk bereikbare plaatsen.

WAT VERMIJDEN? WAAROP LETTEN?

- Probeer altijd eerst de oorzaak van de aantasting aan te pakken. Één van de voornaamste redenen van insectenaantasting is dat het hout te vochtig is. Het is dus weinig zinvol om insecticiden aan te brengen op hout in een vochtige omgeving. Een behandeling heeft enkel zin als ook de oorzaak van het vochtprobleem wordt aangepakt.
- Ga zelf niet met insecticiden aan de slag wanneer het gaat om hout met een afwerkingslaag (verf, vernis, boenwas...): die moeten door een specialist behandeld worden omdat een ondeskundige ingreep schade kan veroorzaken onder invloed van de oplosmiddelen in producten, maar ook omdat de eigenhandig toe te passen methodes weinig effectief zijn voor hout met afwerkingslagen.
- Gebruik nooit een oude voorraad insecticiden zonder dat je weet wat de samenstelling is. Ze zijn meestal bijzonder schadelijk voor de gezondheid. Insecticiden zoals lindaan en deltamethrine zijn niet meer toegelaten.

Controleer altijd de samenstelling van insecticiden.

- Let op met bestrijding in ruimtes waar voedingsmiddelen liggen of verwerkt worden, bv. een molen waar graan gemalen wordt. Insecticiden op basis van water in plaats van solventen zijn minder schadelijk voor mens en dier.
- Zorg voor voldoende zelfbescherming bij het aanbrengen van insecticiden volgens de richtlijnen van de fabrikant.

MEER INFO?

Verwante onderhoudsfiches

- [Houtborende insecten opsporen \(2023 - OF3.3.1\)](#)
- [Meest voorkomende houtborende insecten \(2023 - IF3.3.2\)](#)
- [Overzicht bestrijdingsmethoden tegen houtborende insecten \(2023 - IF3.3.4\)](#)
- [Wegwijzer bij houtborende insecten \(2023 - IF3.3.5\)](#)
- [Grote klopper bestrijden \(*Xestobium rufovillosum*\) \(2023 - OF3.3.6\)](#)
- [Kleine houtwormkever bestrijden \(*Anobium punctatum*\) \(2023 - OF3.3.7\)](#)
- [Huisboktor bestrijden \(*Hylotrupes bajulus*\) \(2023 - OF3.3.8\)](#)

Onderhoudsbrochure monumentenwacht

- [Dieren in en op gebouwen: Insecten](#)
- [Biologische aantastingen in hout](#)

Erfgoedhuis Den Wolsack
Oude Beurs 27 – 2000 Antwerpen
T + 32 3 212 29 50
btw-nr. 0445.321.852
info@monumentenwacht.be
www.monumentenwacht.be

monumentenwacht
Vlaanderen vzw
een initiatief van de Vlaamse provincies

